

DOMOLJUB

Glasilo Jugoslovanske Kmetijske Zveze z mesečno prilogo „Občinska uprava“.

Izhaja vsako sredo ob 5. uri zjutraj. — Cena mu je 12 Din. za pol leta.
Za inozemstvo 26 Din. za pol leta.
Posamezne številke se prodajajo po 1 Din.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica — Naročnina, reklamacije in inserati pa: Upravništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Boj proti kuluku in gospodarskim krivicam.

Belgrad, 22. sept. 1923.

Pri nas v državi nimamo rednega gospodarstva. Finančni minister si pomaga z začasnimi trimesečnimi proračuni, ker ne more spraviti v zbornici pod streho rednega proračuna. Sedaj je zopet v finančnem odseku razpravlja začasni proračun, tri dvanajstine za mesece oktober, november in december.

Iz proračuna se najbolj jasno pokaže, koliko posamezne pokrajine plačujejo, pa tudi koliko dobivajo od države nazaj. Proračun najbolj označuje splošno politiko vlade. Že pri dosedanjih proračunih smo morali žalibog poročati, da so vladi v prvi vrsti pri srcu srbijanski kraji, za vse druge pokrajine, zlasti pa za Slovenijo, skrbi prav po mačehovsko. To razberemo tudi iz sedaj predloženega proračuna. Najbolj vroči boji so se bili že preje pri proračunu ministrstva za javne zgradbe, ker so bile ravno pri postavkah tega ministrstva krivice, ki nam jih vlada dela, najbolj očitne. Kaj boste rekli na sledeče: Vlada zahteva za ceste in mostove v teh dvanajstih izrednih kreditov v iznosu 74 milijonov dinarjev. Od te velike svote odpade na ceste v Sloveniji samo 2-8 milijonov dinarjev, par milijonov na Bosno in Hrvatsko, vse drugo pa gre za Srbijo in Črno goro. Vedno se isto ponavlja: Nam vržejo par soldov, vse drugo gre iz državne kase za srbske kraje.

In veste, kako to utemeljujejo? Minister pravi, da mora tam najbolj pomagati, kjer so ceste in mostovi najslabši. Desetletja so zanemarjali ceste, zanemarjali so graditev novih cest, in sedaj se naj na državne stroške kar nadomesti, kar so leta in leta zanemarjali. Ali je nam država zgradila naše lepe ceste, ki nam jih vedno očitajo? Ali ni vseh teh cest naše ljudstvo zgradilo s svojimi lastnimi avtonomnimi zgradili. Mi smo morali s svojimi novci zgraditi svoje ceste, sedaj moramo pa debelo plačevati za zgradbo cest v drugih krajih, nam pa ne izplačujejo niti vseh doklad, ki jih v ta namen plačujemo. Poleg tega nam vsiljujejo še kuluk.

Te neznosne razmere so izbruhnile z vso silo na dan na seji finančnega odbora 22. septembra t. l., ko so se obravnavale dvanajstine. Poslanci SLS, člani finančnega odbora, Pušenjak, dr. Kulovec in Zebot, so z vso silo nastopili proti tem krivicam in izzvali med srbskimi poslanci pravi vihar. Zlasti so se razburjali trije navzoči ministri in srbski radikalni poslanci, ko so poslanci SLS predlagali, da se naj zakon o kuluku za Slovenijo takoj ukine. Poudarjali so, da je prebivalstvo v Sloveniji v celoti proti tej srednjeveški ustanovi, ki predstavlja poleg tega za nas še novo veliko krivico. Mi plačujemo toliko za ceste, da bi s tem denarjem lahko ceste vzdrževali, in nam ni treba za to kuluka. Zlasti so se razburili Srbi, ko so čuli, da naši ljudje v Sloveniji nimajo prav nobenega razpoloženja, da bi delali kuluk. Vsi od ministrov do zadnjega srbskega poslanca so planili kvišku in začeli groziti Slovencem. Obetali so nam, da bodo uporabili proti poslancem SLS in proti stranki zakon o zaščiti države, ki je eden najbolj ogabnih in nevarnih zakonov. Vseprek so kričali, da nas bodo že ukrotili, da so še druge ukrotili. Ministri so pa vpili in očitali, češ, da so Srbi s svoj krvjo nas odreševali.

To vpitje in te grožnje pa niso prav nič vplivale na poslance SLS. Moško so jim odgovarjali, da sužnji niso hoteli biti v Avstriji, pa tudi Srbom ne marajo biti sužnji. Tudi niso voljni mirno in tiho plačevati velikanske svote davkov in prenašati velike gospodarske in politične krivice. Poslanci so jim mirno odgovarjali, da se Srbom prav nič ne boje in si bodo znali v zvezi z ljudstvom slovenskemu narodu priboriti pravice, ki mu gredo.

Pri seji je minister za javna dela ponovno izjavil, da se kuluk ne bo izvajal, razen če bi gradbena direkcija v Ljubljani to zahtevala. Gradbena direkcija pozna gotovo razpoloženje ljudstva in upamo, da bo pametna dovolj, da ne bo ljudi izzivala s tem zakonom, ki je morda za srbske kraje dober, ki ga pa naše ljudstvo v celoti odklanja.

Popisali smo na kratko en dogodek

iz seje finančnega odbora. Ta dogodek je značilen za celo politiko vlade, meče pa tudi žarko luč na celoten položaj Slovencev v tej državi. Vladati hočejo nad nami, zraven pa še zahtevajo, da molčimo in nadvlado vdano prenašamo. Njihova bratska ljubezen traja samo tako dolgo, dokler morejo neovirano nad nami vladati. Če pa mi izjavljamo, da nas ni volja, da bi to dalje trpeli, pa nam grozijo, da nas bodo s palico in ječo krotili. Za tako bratsko ljubezen se prav lepo zahvaljujemo. Ljudje božji! Ali ne vidite iz tega, kako upravičen, pa tudi kako težak je naš boj za našo politično in gospodarsko samostojnost? Jasno je pa tudi, kako hudodelstvo so napravili samostojneži in liberalci nad slovenskim narodom, ki so s centralizmom izročili nas vse nadvladi Srbom. Boj proti centralizmu, pa tudi proti samostojnežem in liberalcem, je nujno potreben. Ne dajte se begati od onih, ki so očetje sedanjega težkega stanja slovenskega ljudstva. Pogum v boju, proti nasprotnikom pa nepopustljiva brezobzirnost.

Pri trgovcu pazi
na znamko in vtisnjeno besedilo
GAZELA MILO

Pozor! Preselitev!

Popolnoma varno naložite svoj denar pri
»Vzajemni posojilnici«

v Ljubljani — r. z. z. o. z.

ki se te dni PRESELI iz hiše Uršulinskega samostana na Kongresnem trgu poleg nunske cerkve v lastno novo palačo na MIKLOŠIČEVI cesti poleg hotela „UNION“. — Hranilne vloge se obrestujejo

po 6 %

brez odbitka rentnega in invalidskega davka. — Vloge v tekočem računu se obrestujejo

po 5 1/2 %, vez. tudi po 6 1/2 %

in višje po dogovoru. — VARNOST za hranilne vloge je ZELO DOBRA, ker poseduje Vzajemna posojilnica večino delnic stavbne delniške družbe hotela „Union“ v Ljubljani. — Vrhutega je njena last nova lepa palača ob Miklošičevi cesti, več mestnih hiš, stavbišče in zemljišče v tuji inozemstvu. — Denar se naloži lahko tudi po poštinih položnicah.

Boj naših poslancev za naše pravice.

Slovenski denar Sloveniji. — Kuluk naj se ukline. — Obznana za SLS. — Srbi nas hočejo zaslužiti.

Pretekli teden se je vršila razprava o proračunskih dvanajstinah za mesece oktober, november in december. Naši poslanci so nastopali z vso odločnostjo, ostro kritizirali vladni predlog in opozarjali na velike krivice, ki jih vlada dela v svojem predlogu. Vladni predlog vsebuje kredite in podpore za 90 odstotkov samo za srbijanske kraje. Slovenski poslanci so ostro očitali vladi, da vodi samoradikalno, strankarsko, srbijansko politiko. Vsled teh očitaj je bil finančni minister dr. Stojadinović v eliki zadregi ter je odkrito priznal, da ima popolnoma vezane roke. V dvanajstinah je določen kredit za zgradbo medicinske fakultete v Belgradu. Poslanec Jugoslovanskega kluba dr. Kulovec je izjavil, da nima nič proti temu kreditu, zahteval je pa, da tudi ljubljanski medicinski fakulteti dajo potrebni kredit za zgradbo instituta. Dr. Stojadinović je izjavil, da se bo potrudil, da se tudi za ljubljansko fakulteto dajo krediti. Priznal je pa, da ne ve, če bo s svojo zahtevo prodrl. Zavzel se pa bo za to zadevo.

Poslanec Pušenjak je protestiral proti proračunskim rezervam, ki imajo tvoriti dispozijski fond, katerega vlada izkorišča v svoje strankarske svrhe. Zahteval je, naj minister izplača obljubljeno pomoč zadruham, bivšim članicam »Verbanda« v Gradcu. Protestiral je proti pretiranim naknadnim kreditom za razmejitev komisije, ki zelo malo delajo in bi mogle že davno končati svoje delo. Delo zavlačujejo samo zato, da vlečejo visoke dnevnice. Zahteval je, da se vodi o tem strogo nadzorstvo. Govornik se je zavzel za to, da se izplača podpora poškodovancem vsled povodnji v gornjegrajskem okraju in v ostalih krajih Slovenije.

Poslanec Žebot je zahteval, da se dovolijo krediti za nujno potrebno regulacijo Drave. Predlagal je, da se členi o kreditih za gradbeno ministrstvo odstavijo z dnevnega reda, dokler ne poroča minister za javne gradbe. Ta predlog je bil sprejet. Poslanec Žebot je dalje zahteval, da se dovolijo krediti za bolnišnice v Sloveniji.

Zelo zanimiva je bila razprava, ki se je vršila kot zadnja preteklo soboto, kjer so razpravljali o postavkah ministrstva za javna dela v dvanajstinah. Pri razpravi o paragrafih, ki se tičejo kuluka, je prišlo do burnih prizorov, kakršnih finančni odbor doslej še ni doživel. Poslanci Žebot, dr. Kulovec in Pušenjak so najprej ostro kritizirali način razdelitve kreditov ministrstva za javna dela. Od 74 milijonov dinarjev odpade na Slovenijo samo 2 milijona 800 tisoč za ceste in mostove, na Hrvatsko 3 milijone, na Bosno 2 milijona, preostanek pa na Srbijo. Poslanec Žebot je dokazal s številkami, da plačajo Slovenci samo na dodatnih davkih mnogo več, kakor znašajo stroški za ceste in mostove v Sloveniji, vse drugo pa pobere srbski centralizem. On

predlaga za popravo cest v Sloveniji 4 milijone dinarjev, za mostove pa 6 milijonov. — Poslanec dr. Kulovec kritizira postopanje vlade napram prečanom in predlaga, da se čimprej izvedejo volitve v okrajne cestne odbore in nato ostro protestira proti kuluku. Našteva veliko število slučajev, iz katerih je razvidno, da Slovenci kuluka ne bodo sprejeli. Proti kuluku je govoril tudi poslanec Spaho (mohamedanec).

Poslanec Žebot je stavil konkreten predlog, naj kuluk za Slovenijo ne velja. Naglasil je: »Če se dolžnost kuluka razširi tudi na Slovenijo, se je bati revolucije in anarhije.« Te besede so izzvale veliko razburjenost. Vladni poslanci so grozili slovenskim poslancem z zakonom o zaščiti države. Poslanec Žebot pa je kljub vsem grožnjam neprestano kričal: »Mi Slovenci nočemo kuluka! Vrnite nam naš denar, ki ga odnašate iz Slovenije, pa si bomo sami gradili in vzdrževali ceste in mostove v Sloveniji. Mi zahtevamo finančno avtonomijo za Slovenijo, in kadar nam boste dali to, pa začnite s kulukom!« — Poslanec Pušenjak je rekel, da bodo poslanci Jugoslovanskega kluba šli med ljudstvo in mu povedali, kako naj nastopa proti kuluku. — Te besede so izzvale nov vihar ogorčenja v vladnih krogih. — Poslanec Jankovič je z vzdignjeno pestjo zagrozil slovenskim poslancem: »Mi vas bomo postavili pod zakon o zaščiti države!« Jankovič je kričal: »Vse davke, ki jih plačujejo Slovenci, smo mi drago plačali s svojo krvjo!« Poslanec Grgin (radikalec) vpije: »Mi smo že vse drugačne ljudi prestrašili, pa bomo tudi vas!« — Nato je govoril poslanec Grgin (radikalec), ki je silovito napadal slovenske poslance, posebno Pušenjaka in Žebota. Zahteval je, da se veleizdajalske besede obeh poslancev zabeležijo v zapisnik in je zahteval, da se opravičita za svoje izpade proti kuluku in proti radikalom. Oba slovenska poslancata sta izjavila, da ostaneta pri svojih besedah, in ponovila, da pojdejo slovenski poslanci med ljudstvo in mu povedo, kdo je zakrivil kuluk. — Poslanec Žebot pa je izjavil: »Pod zakon o zaščiti države spadajo poslanci vladne večine, ki uvajajo med nas starokopitno in nesocialno ustanovo. Delo vladnih poslancev je protidržavno!« — Nato je pozval poslanca Grgina, naj izjavi, kaj je mislil s tem, da bo Slovence »zastrašil«. Poslanec Grgin je na poziv odgovoril, »da ni nič takega rekel.«

Nato je bil zakon sprejet. Naši poslanci dr. Kulovec, Žebot in Pušenjak so, kakor je razvidno iz sprednjega, se borili z vso odločnostjo. Demokrati so se držali po strani, saj se vendar ne smejo zameriti radikalcem, če hočejo priti zopet do vladnih korit, po katerih se jim tako cede sline. Zemljoradniki, s katerimi je v objemu Pucelj, pa se razprav skoraj nič niso udeleževali. Zato pač lahko razumemo, da je bil zakon sprejet, ker so zanj glasovali radikalci in njih hlapci. Naše ljudstvo pa ve, da so danes edini zastopniki našega ljudstva poslanci SLS, ki se neustrašeno bore za njegove pravice. Pucelj pa doma šušmari in skuša le farbati. To je vse njegovo delo.

Vihar v Belgradu.

Samostojno-liberalni centralizem, ki nam je prinesel nove davke, ki je vpeljal kuluk, ki krade Slovincem denar iz žepa in počenja vedno hujska nasilja nad Slovenci, je izzval tako ogorčenje med našimi poslanci, da so te dni povzročili v finančnem odboru vihar, kakršnih zbornic malo doživijo. Naši poslanci so s tako krepkimi izrazi in tako ogorčeno protestirali proti samostojno-liberalnemu centralizmu, s katerega pomočjo odirajo srbijanske stranke Slovence, da so jim Srbi zagrozili z zakonom o zaščiti države in jih ozigosali kot veleizdajalce.

Seveda se naši poslanci teh groženj prav nič ne boje, ker vedo, da je celotno slovensko ljudstvo — razen samostojnežev kakor strnjeno v boju proti centralizmu. Izdajalsko vlogo igra Pucljeva stranka srbskih zemljoradnikov. Ko gre za najbolj nasilne zakone proti Slovincem, teh najnovejših Puceljevih zaveznikov niti zraven ni.

Pucelj pa seveda hodi po Sloveniji in laže ter hujska, hujska in laže proti SLS, ker se boji, da v boju proti njegovemu centralizmu vendarle gre korak za korakom naprej in če pade centralizem, pade tudi Pucelj.

Slovenski kmet, kako moreš še za trenutek poslušati samostojneža, ki je pomagal s svojimi izdajalskimi glasovi naprtiti nad Slovenijo tako prokletstvo, kot je centralizem.

Cvetke iz dežele Pucljevega centralizma.

Letošnja pomlad je preslavna centralistična vlada v Belgradu dala vedeti v Ljubljano, da bo v svoji centralistični velikodušnosti podprla revne slovenske kraje s koruzno dobroto po čudovito nizki ceni. Samostojnežem so od veselja žareli obrazi, češ, boste videli hudiča, klerikalci, tudi naš centralizem ni tako zanič, kakor gobezdate. Sam splaši naj se enkrat in čudeže bo delal.

In res! Nekatera županstva, v dobri veri, da se bo samostojno-liberalni centralizem vendarle enkrat na dobro stran splašil, so naročila koruzo. To je bilo še meseca aprila.

Koruzi je došla, in sicer šele v avgustu. Z njo pa račun. Račun pa je bil tak, da morajo županstva prodajati koruzo po K 14:50, če hočejo brez izgube delati, koruzo pa danes dobiš po 12 K in bo še vedno cenejša.

In tako leži koruzi v skladiščih in se kviri, občine pa trpijo ogromno škodo.

Občine — zahvalite se samostojnežem za centralizem, ki tako »kunžno« vse pelje in vodi.

Nadaljnja posledica samostojne politike.

Samostojneži imajo zopet zaznamovati nov »uspeh« svojega centralistnega izdajstva.

Dosedaj je namreč belgrajska vlada vedno proračun sestavila tako, da so bili dohodki in izdatki razdeljeni po pokrajinah. Iz proračuna je bilo natančno razvidno, koliko recimo Slovenija plačuje od vsakega davka. Lahko se je to primerjalo z dohodki drugih pokrajin, recimo Srbije, in se je z lahkoto dognalo, koliko Slovenija primeroma več plačuje kot Srbija.

Istotako so bili razdeljeni izdatki. Naši poslanci so iz proračuna dognali, koliko je bilo dovoljenega denarja za te ali one namene o Sloveniji in videli, da je bilo za srbske kraje vedno pet- do desetkrat več dovoljenega.

Na ta način smo vedno imeli dokaz v rokah, kako samostojno-liberalni centralizem izmozgava Slovenijo v korist južnim pokrajinam, kako mora slovensko ljudstvo s svojim težko prisluženim denarjem zidati ceste v Srbiji, delati nove palače v Belgradu in polniti žepe belgrajskim pijavkam.

Naši poslanci so zato venomer te krivice očitali vladi, katera se seveda ni mogla zagovarjati.

Da bi pa ta nasilja še naprej lahko nemoteno vršila, je tudi proračun centralizirala. To se pravi: dohodkov in izdatkov ni več razdelila po pokrajinah, temveč so pisani kar za celo državo skupno. Na ta način ni mogoče več računati, koliko tega ali onega davka plačuje Slovenija. Pri izdatkih pa je mogoče samo tam izračunati to, kar dobi Slovenija, kjer je vsaka postavka imenoma navedena.

Vlada se je s tem na eni strani hotela izogniti vednega spraševanja vesti od strani naših poslancev, kako krivično izmozgava prečanske kraje, na drugi strani pa hoče zakriti še nadaljnja večja nasilja proti nam.

Naši poslanci so najostreje protestirali proti tej obliki proračuna, toda moč, ki so pomagali dati srbijancem slovenski samostojnosti in liberalci, drži.

Tako smo Slovenci zopet za eno prokletstvo samostojno-liberalnega centralizma močnejši. Ni čuda, da je opslanec Žebot z vso odločnostjo zaklical te dni v finančnem odboru: »Vrnite nam naš denar, ki ga odnašate iz Slovenije. Mi zahtevamo finančno avtonomijo za Slovenijo.«

Pucijev krompir in fižol.

Ko je bil Pucelj še vsemogočni poljedelski minister, se je za hudirja malo menil za kmeta, pač pa zelo veliko za svoje ljube prijatelje.

Značilna za njegovo ministrovanje je tudi carina na krompir in fižol. Tega pridelka se pri nas toliko pridelava, da ga je nemogoče doma porabiti. Zato je nujno potreben izvoz. Posebno za krompir to velja, ker naš krompir ni trden, ne vzdrži dolgo, silno hitro gnije in je potreben takojšnje prodaje.

Toda gospod Pucelj ni znal kmetu pomagati, čeprav je bil poljedelski minister. Carina za krompir je bila do sedaj 4 K na 1 kg, torej toliko, kot je bil krompir vreden, na fižol pa 8 K. Ne krompir ne fižol se seveda ni mogel izvažati, temveč se je posebno krompir doma v kletih kvaril. Kmetje so govorili, da se krompirja

sploh ne spleča več pridelovati. Posledica bi bila, da bi ga pridelali samo še zase, delavstvo in meščanstvo pa bi ostalo brez njega ali bi ga moralo silno drago plačevati.

Poslanec Brodar in tovariši so zato posredovali pri ministrstvih, naj se izvozna carina za krompir in fižol zniža.

In česar Pucelj ni znal doseči, čeprav je bil v vladi in se bahal, kaj je vse dosegel za kmeta, so dosegli naši poslanci, kljub temu da so v opoziciji.

Iz tega pa je zopet razvidno, kako resno vzamejo samostojneži svojo »skrb« za kmeta.

Varčevanje, znak kulturnega ljudstva.

Med resolucijami, ki jih je sklenil V. katoliški shod v Ljubljani, so naše ljudstvo posebno važne resolucije o zadrugištvu. Druga iz teh resolucij pravi: »Naj se po možnosti v vsaki župniji ustanovi hranilnica in posojilnica rajfazenovega sistema za pomoč in napredek kmetijstva in za vzgojo varčnosti.«

Katoliški shod je s tem opozoril na uspehe, ki jih je pred vojno rodilo zadrugištvu za napredek in pomoč kmetijstva. Opozoril pa je obenem na neugoden pojav, da vsled posledic vojne zmisel za zadrugištvu pada, da je vsled razširjajočega se pohlepa po denarju in po uživanju silno padel zmisel za skupnost, za vzajemnost, za nesebično zadrugišno delo.

Ena panoga kmetijskih zadrug se je pri nas pred vojno posebno razvila in je rodila za blagor kmetijstva izredno lepe uspehe, to so hranilnice in posojilnice rajfajzenovega sistema, ki jih samo Zadruga zveza v Ljubljani šteje na 270. Te hranilnice in posojilnice so ustanovljale radi tega, da bi pri njih kmetje dobivali potrebni kredit za svoje gospodarstvo, za izboljšanje in napredek kmetijstva. Poleg tega pa so imele nalogo gojiti tudi varčnost.

Neposredno pred vojno, ko je bilo njih število še manje nego danes, so imele te hranilnice in posojilnice zbranega pri Zadrugi zvezi denarja blizu 16 milijonov K. Najmanj dvakrat toliko pa so te hranilnice in posojilnice imele tedaj razposojenega kot posojila sposobnim in posojila vrednim posestnikom. Slovensko ljudstvo je torej pred vojno v resnici zbralo v svojih posojilnicah blizu 50 milijonov zlatih kron prihrankov.

In danes? Danes je številka prihrankov sicer veliko večja. Toda, ako bi jo preračunali v zlate krone, bi dobili nekako desetino tega, kar smo imeli pred vojno. In še ta desetina se krči, ker kmetje, kakor se vidi, hočejo dvigniti svoje zadnje prihranke. Potem bo zadrugištvu ostalo brez kapitala. Ves denar, tudi kmetijski, pa bodo imele v rokah banke in bankam podobni zavodi, zlasti mestne hranilnice. Ta denar v bankah in mestnih hranilnicah bo moral služiti v prvi vrsti trgovini in industriji. Kmet bo dobil posojilo od teh zavodov le, ako bo industriji in trgovini kaj preostajalo in še to le po taki obrestni meri, da bo

tako posojilo zanj ne pomoč, ampak poguba.

V tak položaj bo prišlo naše zadrugištvu in že njim naš kmet, ako se pravočasno se zavemo. Zato je katoliški shod opozoril naše ljudstvo, naj se zopet oklene za drug in naj zopet začne to, v čemer je njegova rešitev, začne varčevati.

Carnegie, ki je po svoji varčnosti in podjetnosti postal iz ubogega telegrafista kralj železne industrije v Ameriki in ki je po svoji smrti zapustil veliko milijonov dolarjev za delavske ustanove, zlasti za knjižnice in za dobrodne in znanstvene name-ne, je napisal tudi več knjig o gospodarstvu, v katerih posebno povdarja pomen varčevanja. Carnegie pravi, da je navada varčevanja ena iz najvažnejših razlik med divjim in civiliziranim človekom. In drug znamenit mož v narodnem gospodarstvu Smiles pravi, da ima že samo stremenje varčevanja zaradi dobrega cilja nekaj lepega in spoštovanja vrednega na sebi. S tem se človeška narava blaži in razum znaguja nad potrebami.

Ako današnji vek sodimo po varčovanju in ga primerjamo s predvojnimi časom, potem moramo z žalostjo priznati, da nazadujemo, da naša kultura pada. Kdo ne vidi danes, kako je padel zmisel za varčevanje? Kdo ne opazuje z žalostjo, kako mladina zapravlja, kako ji je ostal edino še zmisel za veseljačenje? Ali ne postaja mladina vsprodnost s tem, da je zapravljiva, tudi surova, da s potratnostjo napreduje tudi nepravnost? Citajte strašno sliko zadnjih potrošnih obravnjav!

Tu bo treba na globoko zastaviti. Treba začeti tako, kakor smo delali pred vojno, ko se je mladina že v šolskih letih navajala k varčevanju. Imeli smo razne načine malega varčevanja; ne le šola, društvo in doma so navajali k varčevanju, tudi zadruga so tukaj pomagale. Celo tako veliki zavodi, kakor je Kranjska hranilnica v Ljubljani, so tedaj polagali veliko važnost na vzgojo mladine k varčevanju in so med ljudstvom razširjali domače hranilnike. Naloga zadrug pa tudi izobraževalnih organizacij je, da se tega dela zopet lotijo, da zopet začnejo gojiti zmisel za varčevanje pri mladini. Čebelico je treba zopet oživiti: ne le v izobraževalnem društvu, ne le v orlovskem odseku, ampak tudi v hranilnici in posojilnici. Varčevanje temelji ravno na tem, da znamo ceniti majhen znesek, da se zavedamo, da je zrno do zrna pogača, kamen do kamna palača. Iz kapljice se zbirajo studenci in potoki, iz kapljice se zbirajo tudi reke in veletoki. Zbirajmo kapljice v gospodarstvu. Navajajmo mladino na to, da bo štedila, da bo kot čebelica marljivo nosila v hranilnico tudi majhne zneske, tudi dinarje ali vsaj po 5 dinarjev.

Pa ne le pri mladini moramo začeti zbirati male zneske, tudi odrasle in zdi se, še veliko bolj moramo opozoriti, da se varčuje v majhnih zneskih. Tudi med odrasle je prišla zapravljivost in radi nezaupa ja v denar so čisto opustili varčevanje. Denar ali držijo doma ali pa ga izdajajo mnogokrat za prav nepotrebne stvari.

Zavedati se moramo, da bomo z vzgojo k varčevanju vršili istočasno tudi moralno vzgojo. Kajti ako je ljudstvo zapravljivo,

ga zapravljalivost prej ali slej privede v bedo; beda pa je mnogokrat vir zla in vir pregreh. Ako hočemo torej ljudstvo tudi moralno dvigniti, ga moramo varvati prevelike bede.

In še eno. Izobraževalno delo je hvale vredno. Toda to delo je možno le med ljudmi, ki ne živijo v popolni reščini. Kdor mora vse svoje skrbi, vse svoje delo in ves svoj čas posvetiti le borbi za kruh, temu ne ostaja prostega časa niti nima zmisla za izobrazbo. Vzgoja k varčevanju pomeni obenem boj zapravljalivosti in vsem pregreham, ki so z zapravljalivostjo združene. Vzgoja k varčevanju pomenja tudi ustvarjanje takega gospodarskega položaja za naše ljudstvo, da mu ostane zmisel in čas za izobrazbo.

Katoliški misijoni.

Veliko raznih listov imamo Slovenci, tudi misijonskih nekaj. Toda zelo smo pogrešali splošnega misijonskega lista, ki bi nam poročal o vsem misijonskem gibanju naše katoliške cerkve in ki bi po načrtu gojil med našim ljudstvom misijonsko misel. Zato smo se Slovenci do zadnjega časa za misijone premalo brigali, nismo imeli nobenega večjega skupnega misijonskega cilja in zato nismo tudi nič večjega skupnega dosegli. Zadnje čase se je začelo pri nas razveseljivo misijonsko gibanje. Kot najbližji misijonski cilj smo si postavili lastno slovensko misijonišče, ki nam naj v doglednem času vzgoji slovenskih misijonarjev, ki bi si izbrali posebno misijonsko pokrajino. Za vse to pa je potrebno posebno misijonsko glasilo, in to smo zdaj dobili. S 1. oktobrom začne izhajati mesečnik »Katoliški misijoni«. Prinašal bo načelne misijonske članke, poročal o misijonskem gibanju po vsem svetu, obenem objavljaj izvorna poročila slovenskih in drugih misijonarjev o njihovem težkem delu in o vzornem življenju novoizpreobrnjenecv itd. Vsaka številka bo imela tudi več slik. Celoletno stane samo 10 dinarjev in se naroča pri misijonarjih v Ljubljani, trg Tabor 12. Mnogim znanim misijonskim prijateljem ga pošljemo na ogled, če bi ga pa kdo ne dobil, naj si ga sam kmalu naroči, da zaradi velike draginje in zelo nizke cene ne bo nepotrebnih in nemogočih stroškov.

Iz Kmetiskih Zvez.

V Nevljah je bil 16. sept. občni zbor tukajšnje podružnice Kmetске Zveze. Navzoči moške in fantje so odobrili poročilo okrajnega tajnika o političnem položaju in organizaciji K. Z. v Kamniškem okraju. Naša občina, zlasti kmetско prebivalstvo smo trdno organizirani v SLS. Naša Kmetška zveza dobro in ruedno deluje. V očigled strašne in ostudne agitacije nasprotnikov se bomo še bolj strnili, da ne bo prodrla do nas »samostojna« umazanija. Tako smo sklenili in bomo držali.

V Mengšu je na občnem zboru 26. avgusta govoril g. poslanec Štrcin in pre-

jel za Jugoslovanski klub popolno zaupanje.

V Mekinjah smo obnovili odbor, porabrali članarino in izvolili nove zaupnike.

Poslanec Štrcin je obrazložil politični položaj in temeljito obdelal samostojneže in demokrate, ki zavračajo vse sedanje posledice centralizma na SLS.

Gospodarski obzornik.

Gospodarska obvestila.

DENAR.

g Stomilijonske novčanice. Nemčija bo dala v promet v najkrajšem času novčanice po 100 milijonov mark.

g Vrednost sovjetskega rublja. Dne 14. t. m. so bili na petrograjski borzi tujim devizam in valutam sledeči tečaj: funt šterling 2800 milijonov sovjetskih rubljev, dolar 595 milijonov sovjetskih rubljev.

ZIVINA.

g Cene živin. Zagreb. Zadnji tedenski živinski sejm je bil slab. Kupovali so domači trgovci, inozemskih ni bilo. Cene za 1 kg žive teže: bosanske krave (buše) I. vrste 12 do 12.50, II. vrste 9 do 10, III. vrste 8 do 9, teleta 22 do 2.75, svinje sremске 26.5 do 27, seno 100 do 112.50, otava 112.50 do 125, detelja 125 do 132.50 Din. — Iz Maribora poročajo, da so bili zaradi svinavke živinski in svinjski sejm v Mariboru do nadaljnjega ukinjeni.

CENE.

g Vsi kmetovalci se opozarjajo, da kupuje Gospodarska zveza v Ljubljani fižol vseh vrst po najvišji ceni ter da ne nasedajo različnim prekupcem, ki jim izvažajo blago po mnogo nižjih cenah.

g Cene vina. V Sloveniji ter v Hrvatski in Slavoniji trpe vinogradi radi vlage. Zato obstoji nevarnost, da bo vino iz teh krajev kakovostno slabo. Le topli prihodnji dnevi še lahko mnogo popravijo. V Sremu, Vojvodini in Dalmaciji so izgledi boljji in se obeta boljša kakovost nego lani. V področju Zagreba, Varaždina, Plešivice stanejo 8 do 9 odstotka vina 4 do 4.50 Din za liter. Boška vina se prodajajo tvornicam konjaka. — Dalmatinska vina so skoro vsa prodana v juliju in avgustu. Majhne količine so ostale le pri nekaterih trgovcih in posestnikih, ki bodo komaj zadostovale do novega vina. Zaradi pomanjkanja vina so v zadnjem času cene ponovno poskočile. Črna vina so plačevali koncem preteklega meseca okoli 750 Din po hektolitru, bela vina pa po 60 Din po stopinji.

g Gospodarska zveza notira sledeče cene: Semena: Domača detelja, plombirana, garantirano čista brez predenice po 45 dinarjev. Lucerna ali nemška detelja po 40 dinarjev. Inkarnatka detelja po 25 Din. Semenska pesa »Mamuth« (rdeča) in »Eckendorfer« (rmena) po 18 Din. — Gnojila: Kaljeva sol, 42%, po 150 Din za 100 kg. Kostni superfosfat z 18% v vodi raztopne fosforove kisline po 260 Din za 100 kg, z vrečami. Rudniški superfosfat s ca 16% v vodi raztopne fosforove kisline po 165 Din za 100 kg. Vreče po 100 kg. Bela razkrojena kostna moka 32 do 34% po 250 Din za 100 kg. Tomaževa žlindra 21% po 275 Din za 100 kg. Tomaževa žlindra 18% po 190 Din za 100 kg. Cene veljajo pri odjemu originalnih vreč, pri vagonskih pošiljavah se iste znižajo. Krmila: Lanene tropine po 5 Din za kilogram, vreče po 50 kilogramov. Orehove tropine, vsebujoče 42% beljakovin in maščobe po 3.50 Din. Klajno apno po 4 Din. Vinogradniške in kmetijske potrebščine: Drevesne škropilnice h-krene po 400 Din. Modra galica po 11 dinarjev za kilogram. Zveplo, dvojno rafinirano, po 4 dinarje za kilogram. Trierji (žitni čistilniki) tvrdke Heid po 3.500 Din (znamke I A), Trierji (žitni čistilniki) tvrdke Heid po 3.000 Din (znamke I B). Mlatilnice na ročni pogon in gepeljni pogon po 4.000 Din. Mlatilnice na gepeljni pogon s siti in tresali po 5.500 Din. Gepeljni na 36 obratov po 4.500 dinarjev. Gepeljni na 24 obratov po 4.000 Din.

Poleg tega so na razpolago vsakovrstni poljedelski stroji, kakor: čistilniki (Paitelni), plugi, brane poljedelske, travniške brane, brzoparilniki, gnojnične sesalke, vodne sesalke, lesene grablje, kosare in brusni za kose itd.

g Cene na žitnem trgu: pšenica 16 K, kuruza 13.40 K, otrobi 7 K, oves 12 K, moka 6 26 K.

IZVOZ IN UVOZ.

g Uvoz našega vina v Švico. Hrv. Slav. Gospodarsko društvo v Zagrebu se pogaja s švicarsko vlado radi uvoza našega vina v Švico. Za izkupček za naše vino bi se v Švici nabavila plemenska živina in bi se uvozila v našo državo. Švicarska vlada je na uvoz živine k nam že pristala ter je dovolila tudi precejšnja olajšanja, tako je zagotovila brezplačen prevoz po železnici do meje in gotove podpore za nakup te živine. Glede uvoza našega vina pa so pogajanja še v teku. S tem bi bilo gotovo v zelo veliki meri odpomagano naši vinski krizi in bi se močno povzdignila naša živinoreja.

g Prošnje za uvoz slačkorja za popravo vina je ministarstvo poljoprivrede odbilo iz razloga, da ne kaže podpirati ponarejeno vinsko produkcijo v času, ko vlada v državi vinska kriza.

ZADRUŽNISTVO.

g Glavna zadružna zveza je imela sejm dne 16. t. m. v Zagrebu pod predsedstvom dr. Korošca. Sklenjen je bil protest proti neenakosti glede davkov, ki se nalagajo zadrugam v posameznih pokrajinah. Zahteva se izenačenje davkov pri vseh zadrugah.

PROMET.

g Znižanje železniških tarifov za vino. Železniški minister je klub splošnemu povišanju železniških tarifov, ki stopi v veljavo z dnem 15. septembra, znižal prevozne tarife za domače vino, da tako odpomore grozeči vinski krizi.

g Vagoni na račun vojne odškodnine iz Nemčije. Ravnateljstvo državnih železnic je dobilo 41 vagonov najmodernejšega tipa, ki razpolagajo z vso potniško opremo in udobnostjo. Ti novi vagoni so se dobili na račun vojne odškodnine iz Nemčije.

RAZNO.

g Podružnica sadjarskega in vrtnarskega društva v Tržiču priredi dne 13. in 14. oktobra v prostorih meščanske šole sadno razstavo, združeno s predavanjem o sadjarstvu in uporabi sadja. Razstavili se bodo poleg sadja tudi razni sadni izdelki in cvetje ter sadjarsko orodje. Sadjarje iz cele okolice naprošamo, da prijavite podružnici, kaj nameravate razstaviti. Sadje se sprejema le do 10. oktobra pri podružnici v Tržiču ali pri naših zastopnikih v vsaki okoliški občini. Zadostuje 5 do 10 komadov vsake vrste, ki jo mislite razstaviti. Sadje naj bo lepo in takih vrst, ki pri nas dobro uspevajo. Vabljeni pa so tudi kuncji, ki se zanimajo za sadje. Letina pri nas še dosti dobro kaže, zato je želeto, da je udeležba od strani razstavilcev kakor tudi kupcev številna. Predaval bo dne 14. oktobra ob 9. uri dopoldne višji sadjarski nadzornik g. Humek.

g Za sadno razstavo sadjarskega in vrtnarskega društva v Novem mestu, ki bo na Grmu, vlada veliko zanimanje. Udeležbo so med drugimi prijavile tudi razne graščinske uprave.

g Sadna razstava v Novem mestu. Ker je letos veliko lepega sadja na Dolenjskem, ki bi se lahko prav lepo v denar spravilo, priredi

podružnica sadijskega in vrtnarskega društva za Slovenijo v Novem mestu v prostorih državne kmetijske šole na Grmu razstavo zimskega sadja, ki se bo vršila v dneh 29. in 30. septembra ter 1. oktobra t. l. Vabimo vse pridelovalce sadja na Dolenjskem, ki imajo lepo zimsko sadje (jabolka) naprodaj, naj pošljejo najpozneje do 27. t. m. na naslov državne kmetijske šole na Grmu najmanj po 12 plodov od vsake vrste z navedbo imena in množine, ki je na razpolago. Najbolje je, da v vsakem kraju en vnet sadjerejec sadje od pridelovalcev nabere in pripelje ali franko odpošlje. Sadje mora biti v papir in drobno otavo dobro zavito, da se ne obtolže. Vabimo dalje vse kupce, da si razstavo ogledajo in se prepričajo, kako sadje in kje je na Dolenjskem mogoče kupiti. Vabimo končno tudi vse napredne kmetovalce in sadijare, naj si razstavo ogledajo, da vidijo, katera vrsta sadja gre najbolj v denar in katere sadne vrste je treba najbolj gojiti.

g Koliko krompirja bomo pridelali? V Jugoslaviji je bilo letos okrog 238 tisoč 462 ha površine zasajene s krompirjem, tako da se računa, da bomo pridelali letos 1 milijon 482 tisoč 328 meterskih stotov krompirja.

g Žetev koruze ni ravno najboljša. Kakor poroča »Jugoslovanski Lloyd«, ni pričakovati letos vsled suše na nekaterih krajih ravno najugodnejše žetve koruze.

g Letošnja letina oljk. Po poročilu ministrstva za poljedelstvo bo letošnja letina oljk v Črni gori in zlasti v krajih Bar, Ulčini in v Boki Kotorski veliko slabša kakor lani zaradi velike suše, ki je zadnje dni vladala v Črni gori. Na ta način so naši siromašni gojitelji oljk zelo oškodovani, nekateri pa celo popolnoma uničeni.

g Letošnja žetev pšenice v naši državi je izborna. Pridelalo se je namreč 1 milijon 684 tisoč ton, dočim je znašala lanska žetev samo 1 milijon 210 tisoč ton. V letu 1921 je dosegla žetev pšenice 1 milijon 407 tisoč ton. Kakor je preračunal izvozniki kongres, ki se je vršil konec avgusta v Belgradu, bomo lahko v tekočem letu 1923/1924 izvozili 350 tisoč ton pšenice, kar bo občutno pripomoglo k izboljšanju naše trgovske bilance z inozemstvom. Največji žetveni prinos pšenice izkazuje Vojvodina, kjer je bilo letos pridelanih 504 tisoč ton. Za njo slede Hrvatska in Slavonija s 440 tisoč tonami in Srbija (severna in južna) s 411 tisoč tonami. Manjši producenti so Bosna (90 tisoč), Slovenija (55 tisoč) in Dalmacija (19 tisoč ton). Kar se tiče Slovenije, je bila letošnja žetev srednja. V letu 1922 je znašala 41 tisoč ton, leta 1921 je dosegla višek v izrednem donosu 65 tisoč ton. Leto 1920 pa izkazuje najslabšo žetev v znesku 38 tisoč ton. — Ječmena so letos pridelali v naši državi 312 tisoč ton napram 241 tisoč tonam lani. V proizvodnji ječmena stoji na prvem mestu Hrvatska s Slavonijo, katere letni pridelek znaša 73 tisoč ton. Vojvodina, ki je na drugem mestu, ga je pridelala samo za 49 tisoč ton. V Sloveniji je znašal pridelek 17 tisoč ton, kar izkazuje napram letu 1921, ki je izkazovalo v našem žitnem pridelku rekordne številke, zmanjšanje za 4000 ton. — Pridelek rži je letos znatno napredoval proti preteklemu letu in je dosegel 150 tisoč ton, kar pomeni prirastek 46 tisoč ton. Lanska žetev je znašala namreč samo 104 tisoč ton. Največji pridelovalec rži je Srbija, kjer je bil lanski pridelek 60 tisoč ton. Važen je pridelek rži v Hrvatski in Slavoniji, kjer je bilo 40 tisoč ton rži. Kar se tiče Slovenije, je znašal naš pridelek rži 26 tisoč ton, kar malenkostno zaostaja za rekordno višino pridelka v letu 1921, ki je dosegel 28 tisoč ton. — Pridelek ovsa ni napredoval, kakor pridelek ostalih vrst žita. Letos se ga je našlo 300 tisoč ton, lani pa 265 tisoč ton. Največ se ga je pridelalo v Hrvatski in Slavoniji (91 tisoč ton), potem v Vojvodini (59 tisoč), v Srbiji (58 tisoč ton) itd. Slovenski pridelek je bil letos 23 tisoč ton, v letu 1921 pa 26 tisoč ton. — Letošnja svetovna žetev tako pšenice kakor ječmena, ovsa, rži, je izborna. Pridelek pšenice v Evropi prekaša lanskoletno za 4 milijone ton, to je za 17 odstotkov. Pri letošnji žetvi še niso vpoštene vse države, ker še niso na razpolago podatki iz vseh evropskih držav. Svetovna žetev pšenice

je napredovala samo za 3 milijone ton, kar znači 4 odstotke prirastka. Žetev rži v tekočem letu je za 1 milijon ton večja od lanske (8 odstotkov). Žetev ječmena izkazuje prirastek poldrug milijon ton, t. j. 9 odstotkov. Kar se tiče ovsa, je donos svetovne žetve za 2 milijona ton (6 odstotkov) večji od onega v preteklem letu.

g Kaj pomeni »A.-Z.« panj? Žalostno bi bilo, ko bi bil na Slovenskem čebelar, ki bi tega še danes ne vedel. Ker pa ne goje še vsi kmetovalci, pri katerih so razmere za čebelarstvo ugodne, te prekristne žuželke, jim povemo, da so »A.-Z.« panji, to je: Alberti-Znideršičevi panji tisti panji, s katerimi se da po mnogoletnih izkušnjah najboljših slovenskih čebelarjev edino zares racionalno ali umno čebelariti. Zato pozivljamo vse slovenske čebelarje, ki se ukvarjate s starimi »kranjskimi skatljami« ali kranjiči: »Nabavite si za poizkušnjo vsaj po eden ali dva »A.-Z.« panja, počite se skrbno, kako ravnati s čebelami v njih, stopite v zvezo s čebelarji, ki so že izkušeni v teh panjih, in damo vam lahko častno besedo: V par letih boste hvaležni za naš nasvet in v veseljem boste priznali, da »Muha v »A.-Z.« panjih da brez primere več kruha, nego v starih kranjičih. Kdor ima »A.-Z.« panje, mora seveda skrbeti, da ima, kadar pride glavna paša, pa naj bo to spomladansko vresje ali sadno drevice, kostani, lipa ali travniki ali poletna smreka ali jelka ali jezenska ajda ali karkoli, kolikor mogoče močna in številna ljudstva. Ako ravna tako, se bo kmalu prepričal, da je čebelarjenje z »A.-Z.« panjem proti starokopitnemu kranjiču kot solčni dan proti pusti brezmesčni noči. Drugi sistemi, zlasti razni nemški, kot n. pr. Grstungov ali dunajski niso za naše razmere, imajo odločno premajhne satnike (okvirce); prava mera Znideršičevih satnikov je 41 x 26 cm. Kakor pa pozivljamo slovenske čebelarje, naj se lotijo naprednega dobičkanosnega čebelarstva v »A.-Z.« panjih, takisto resno pa tudi svarimo: — Ne kupuj vsakega panja, ki ti ga ponujajo pod imenom »A.-Z.« panjal Zakaj ti panjovi morajo biti, če naj ti bodo v veselje in korist, izdelani na vso moč vestno in natančno, iz suhega lesa. Tako delo je za z m e r n o c e n o mogoče le v strojnem mizarstvu, ki razpolaga z vsemi modernimi pripomočki mizarске spretnosti. Na to opozoriti cenj. slov. čebelarje si štejeta v dolžnost Erman & Arhar, strojno mizarstvo v št. Vidu nad Ljubljano, ki imata »A.-Z.« panje vedno v zalogi.

g Zanimanje Nemčije za naše izdelke. V zadnjem času vlada v Nemčiji veliko zanimanje za naše izdelke, osobito za sadje in svinjsko meso. Te izdelke naši izvozniki tahko z uspehom izvažajo v Nemčijo, z ozirom na dejstvo, da so cene v Nemčiji v primeri z našimi za 100 odstotkov višje.

Razgled po svetu.

V Bolgariji so se menda zemljoradniki in komunisti uprli. Razpolagajo z dobro oboroženimi in številnimi vstasi in tudi Jel vojaštva se nagiba na njihovo stran. Vlada Cankova skuša upor s silo zadušiti, toda se ji je baje samo v par mestih — v prvi vrsti v Sofiji — posrečilo. Položaj postaja za vlado vsak dan težji in najbržje je blizu dan, ko se bo duh umorjenega Stambolijskega kruto maščeval nad novimi bolgarskimi nasilniki.

Ze Reko se naša vlada bore malo zanima; to se pravi; Pašič je najbrže Reko že mirno prepustil Italijanom, ki so poslali tja svojega guvernerja, nad čemer se Italija prav nič ne razburja. Zunanji minister dr. Ninčič baje skuša braniti, kar se da, toda Pašič, ki mu je za Slovence prav toliko kot Mussoliniju, dela preko

dr. Ninčiča. — Tudi to imejo slovenski samostojneži toliko na vesti, ker so glasovali za centralizem, ki daje Pašiču tako moč.

Tedenske novice.

d Slovenskemu ljudstvu! Dijaško podporno društvo v Ljubljani, ki prehranjuje revne visokošolce, prosi čim več prispevkov za nabiralno akcijo, ki se vrši po vsej Sloveniji. Dobrodošla so živila vsake vrste in denarni prispevki. Za pojasnila se je obračati na cenjene župne urade ali pa na društvo samo, ki je v Ljubljani, Miklošičeva cesta 5. Pomagajmo naši mladini, kajti s tem si bomo vzgojili odločno narodno in katoliško inteligenco! Za vsak dar že v naprej najiskrenejša hvala! — Odbor DPD.

d Žrtve samostojno-liberalnega centralizma. Poslanec SLS Zebot je v finančnem odboru narodne skupščine z vso ostroostjo nastopil proti odpuščanju slovenskih častnikov, železničarjev in uradnikov. Nadalje je ugotovil, da država ne plačuje že več let svojih dolgov slovenskim obrtnikom. Protestiral je, da hoče slovenskim invalidom vzeti 80% podpore. — Vse to kaže, v kakšno razbojniško gnezdo sta nas pomagala pripeljati Pucelj in Žerjav s svojim centralizmom.

d Še nadaljnje evetke Puceljevega centralizma. Vlada daje Wranglovcem po 400 do 1000 Din mesečne podpore — ljudem, ki so tuji in zdravi. Našim invalidom pa daje 7.50 Din do 75 Din mesečno.

d Vso moč v slovenski pokrajinski upravi imajo v rokah liberalci in samostojneži, ki sede povsod na prvih mestih pokrajinske uprave. Namesto da bi se krepko borili proti centralističnim brcam, ki lete na Slovence iz Belgrada, še lepo pomagajo zraven.

d Proti centralističnemu nasilju. Dne 19. t. m. so imele vse tri protivladne stranke, t. j. SLS, hrvatska seljačka in muslimanska stranka posvet v Zagrebu. Sklenilo se je započeti boj proti centralizmu odločno nadaljevati.

d Vsi slovenski oficirji so nezanesljivi, tako je poročal dr. Žerjav maja meseca 1919 na vojno ministrstvo. Posledica je bila, da so Srbi začeli slovenske oficirje preganjati ter jih do današnjega dne skoro vse pregnali ter jih nadomestili s srbskimi. Na isti način je dr. Žerjav blatil vse Slovence v Belgradu — in posledice dobro čutilimo na lastni koži. Naši ljudje naj potem ne bodo tako neumni, da kupujejo in berejo najbolj protislovenske Žerjavove časopise — Jutro in Domovino.

d Pucelj in Žerjav, ki sta zapeljala Slovence v srbski centralizem, sta se dogovorila, da bosta zdaj po svojih listih z združenimi močmi lagala in hujskala zoper SLS, da tako zakrijeta svojo vnebovpijočo krivdo pri centralizmu. Pa se ne bo posrečilo.

d Proti kuluku, ki so ga uvedli samostojneži in liberalci s tem, da so glasovali za centralizem, se izjavljajo slovenske ob-

čine kar po vrsti. Tako samostojneži in liberalci vsak dan lahko bolj umevajo, kako hvaležni so jim Slovenci za njihovo izdajstvo. Ni čuda, da so samostojneži čisto besni na SLS, ki se tako dosledno bori proti njihovemu centralizmu.

d Občni zbor Orlovske podzveze se bo vršil v nedeljo 30. t. m. točno ob pol 10. v Ljudskem domu. Ob 9. je pa sv. maša v kapeli cerkve sv. Jožefa. Vhod s Ciril Metodove ulice. Vožnja za udeležence občnega zbora je polovična na drž. in južni železnici. Podrobnejša navodila v tem oziru bodo sledila v «Slovincu».

d Italijanska kultura. Italijani hočejo slovenski živelj popolnoma zatreti. Sedaj bodo spodili iz države 40 slovenskih duhovnikov. — Društva ne smejo iger prirediti, če laška komisija preje ne pregleda odra. Komisija pa stane par sto lir in jih mora plačati društvo. — Pri vsaki prireditvi se mora najprvo zapeti laška pesem. — Pašić pa sklepa prijateljstvo z Italijani.

d »Kovačič. Stranke naj pri vseh poštnih in davčnih uradih plačujejo čim več z desetdinarskimi bankovci, takozvanimi »kovačiči, da pridejo čimpreje iz prometa.

d Zidava salezijanske cerkve na Rakovniku se je začela nadaljevati in bo v par mesecih pod streho. Stavba bo stala 8 milijonov kron. Ker je vodstvo cerkve glede dohodkov navezano samo na dobra srca, iskreno prosi za pomoč vse častivce Marijine.

d Seja mlekarkega društva se bo vršila v nedeljo dne 30. sept. ob 9. uri na Rimski cesti pri Mraku v Ljubljani. Seja bo važna. Odborniki zavedajte se prevzete dolžnosti. — Predsednik.

Nove zvonove dobe v soboto, 29. septembra, na Homcu. Ob tej priliki priredi Prosvetno društvo na Homcu igro pri pogrnjenih mizah. Igrali bodo »Bob iz Kamnika« in par kpletov. Pričetek ob 3. uri popoldne v nedeljo 30. septembra — K obilni udeležbi vabi odbor.

Tombola Zveze bivših salez. gojencev v Mladinskem domu na Kodeljovem v Ljubljani. Pri žrebanju za činke dne 22. t. m. so bile izžrebane sledeče številke: 9, 39, 61, 7, 77, 69. Izžrebanih je do sedaj 15 števil, in sicer poleg gori navedenih še sledeče: 42, 85, 13, 89, 57, 29, 31, 14, 34, katere so bile izžrebane dne 17. septembra. Kvatern je bilo priглаšenih 32, izmed katerih je bilo 20 dobitkov izžrebanih. Vse, ki so zadeli kvatere, obvestimo. Zadnje žrebanje 1. oktobra. Tablice so še vedno v prodaji.

d Dva milijona mark stane na Nemškem znamka, če hoče kdo poslati pismo v Jugoslavijo. Marka je bila pred vojno avstrijskih K 1.20.

d Miklova Zala. Prelepa povest, ki jo je z užitkom bral že sleherni Slovenec, je izšla predelana za oder. Prepričani smo, da bo tudi prenešana na oder navdušila naše ljudstvo in jim živo slikala trpljenje naših prednikov v časih turških vpadov na slovensko ozemlje. Knjižica se dobi v Jugoslovanski tiskarni v Ljubljani in stane Din 22.—

d Tihotapec. Prelepo Jurčičevo povest »Tihotapec« je predelal prof. Bajuk za naše podeželske odre. Igra bo radi svoje ljudske vsebine povsod gotovo do-

segla uspehe. Dobi se v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani za 22 Din.

d Osebna zadeva. Pokrajinska uprava, oddelek za notranje zadeve, je dovolil spremembo rodbinskega imena Ferdo Popraska, kaplana v Starem trgu pri Slovenigradcu, v slovensko ime: Pohrašk y.

»Družinska Pratlka«, ta najcenejši in najbolj priljubljen koledar našega ljudstva, je že izšla za leto 1924. in jo lahko dobite v vsaki knjigarni in trgovini po Sloveniji. Kjer bi je ne imeli, zahtevajte, da jo takoj naročite. Letošnjo izdajo krasi mnogo izbranih lepih slik. Cena 5 Din, poštnina posebej.

d Jajca so draga, meso je drago, zato uživajte »PEKATETE«, ki so enako redilac, kakor meso. So najcenejše, ker se zelo nakuhajo.

d ČEVLJE KUPUJTE samo z znamko »PEKO«, ker so ti priznani najboljši in najcenejši. Glavna zaloga Ljubljana, Breg 20, na drobno tudi Aleksandrova cesta.

GORJE PRI BLEDU.

V nedeljo dne 9. t. m. se je vršilo v Gorjah slavnostno odkritje spomenika padlim vojakom svetovni vojni občine Gorje. Da so se društva mogla razvrstiti, se je moral napraviti sprevod proti šoli in čez pokopališče k spomeniku. Sprevod je otvorila šolska mladina pod vodstvom g. učitelja in g. učiteljice. Za tem so korakali gorjanski invalidi. Invalid Rožič je nosil krasni venec, ki ga je položil na spomenik padlim tovarišem. Ponosno so korakali in brala se jim na obrazih resnoba. Potem je korakala godba kovinarjev iz Jesenice, pevski zbor gorjanski, občinski odbor, gasilno društvo Gorje, gasilno društvo Dobrava in Zaspj, Bralno društvo in domačini-soročniki padlim vojakov ter ostalo ljudstvo z duhovniki. Ko se je sprevod razpostavil pri spomeniku, je predsednik g. J. Cundrič izrekel vsem soročnikom padlim sožalje. Po pozdravu se je spomenik odkril. Med odkrivanjem je godba svirala žalostinko in zastave so napravile poklon. Nato je g. vojni kurat g. Bonač iz Ljubljane biagoslovil spomenik in imel govor, pri katerem je malokatero oko ostalo suho. Za govorom je bilo petje in godba. Potem je nastopil kraljevi zastopnik g. polkovnik Blajvajs iz Ljubljane, ki ga je poslal kralj, da prisostvuje pri odkritju spomenika. Pozdravil je v imenu kralja in skazal čast padlim vojakom ter jim je zaklical »Slava jim.« Invalid Krušič iz Ljubljane, zastopnik izvršilnega odbora invalidov, je s svojimi zbranimi besedami prav dobro opisal sedanje bedno stanje invalidov. V imenu občine je govoril g. Jan. Opisal je celo zgodovino, koliko je bilo vojakov iz občine Gorje. Do njegovega županovanja jih je bilo 464 in sam je bil 465. Vojakov je pa služilo v vojni čez 500 iz občine. Po govoru se g. predsednik Cundrič zahvali vsem govornikom in udeležencem ter izroči spomenik v varstvo občini. Bil je dan slavnosti in žalosti. Spomenik je lepo izdelan in visok 3.35 m. Vzdane so 4 marmornate plošče z 109 napisal padlim. Okoli spomenika je lepa ograja, spredaj pred vhodom pa vodnjak, iz katerega voda vedno teče. Vse je bilo okrašeno z venci in mlaji, na sredi je vibrala črna zastava. Venec je bilo položenih 7. Spomenik je kras celotne občine, kakršnega še danes nima Slovenija za padle vojske. Postavili so ga invalidi svojim tovarišem. Ta spomenik naj vam bo vzgled, da se bodete tudi drugod spomnili padlim vojakom. Zahvala gre posebno odboru invalidov, da se je tako žrtvoval.

ORNUČ.

Pri nas nas je doletela nesreča — 11. t. m. je popoldne izbruhnil požar pri Ivani Čičman in napravil precej škode, če se promislili, da je skoraj ob vse ravnokar spravljene mrvo. Upamo, da bo s pomočje dobrih sre mogla svojo gospodarstva zopet popraviti. — Liten društveni dom je proupljen, dverana lepo prečiščena, da bo našim Orlom gotovo v vsodbudo pri njihovem izobraževalnem delu.

IZ CERKLJE NA GORENJSKEM.

Preddvorski Orel priredi 30. t. m. izlet v Cerklje in bo imel ob tej priliki v Ljudskem domu prireditve s sledečim sporedom: 1. Proste vaje za l. 1923 (člani), 2. Naračaja, vaje s paleami, 3. Simbolična: Mi smo Orli..., 4. Skupina, 5. Boks, 6. Trije tički, igra v dveh dejanjih, 7. Natak, veselogra v enem dejanju. — Kdor se hoče pošteno razveseliti naj pride pogledat.

BREZNICA.

V nedeljo, 23. septembra, so poleteli k nam na izlet »Orli« srenje Jesenice v spremstvu godbe. v svoji dobrohotnosti so dali Komarjevi iz Zabreznice izletnikom svoj vrt na razpolago, da tam pokažejo kaj znajo. In v resnici, pokazali so mnogo! Ze korajžni nastop malih »Orličev« je dosegel, da so množtevilni gledalci vzljubili izletnike. Navdušenje in priznanje je raslo od točke do točke. Prav posebno pa ni moglo ponehali občudovanje zadnjih vaj, ki jih je mojstersko izvajalo dvanajst izbranih telovadcev. Ne bi verjeli, da je mogoče tolika spretnost, če ne bi bili sami videli. »Orlom« in godbi kličemo: Hvala Vam za prelepo zabavo, ki ste nam jo nudili in vsa čast Vam! Razhajali smo se nad vse zadovoljni in z misljo in željo v sre: Kdaj bo pri nas kaj takega mogoče...

LOŠKI POTOK.

Ker je pri nas visoko nad morjem, se v mnogem že kažejo neprijetni znaki hitre jeseni. Kmetje pospravljajo poljske pridelke, zlasti krompir, ki še ni povsod tako slab.

Mnoge že skrbi, kako bodo zopet prekrmlili čez zimo živino, kajti pridelalo se je malo sena.

Enemu izmed orožnikov svetujemo nekoliko več uljudnosti nasproti kmetom. Minuli so časi, ko so graščinski valpeti vihteli svoj bič nad tlačani. Kmet ima tudi pravico dolečevati čeno mleku, ne pa samo gospoda. Če bi pretiravali v cenah, ne rečem, da bi smeli omejiti, ali tako postopati, kot on, presega meje dostojnosti. Kot se čuje, hodi po hišah in tam vpiše nad ženami.

G. orožnik naj vzame v roko svojo službeno knjigo in pa knjigo o lepem vedenju. — Kmet dobro ve, da morajo vsi živeti, zato ima več srca za reveže, kot pa kakšen trgovec, in vse to ni neznano orožnikom in finančarjem in učiteljem.

IZ OSILNICE.

Pri nas smo pa tičili Toda ne Osilničani, ampak Hrvaščani na drugi strani Kulpe. Pomislite, selo desetih gospodarjev, slabih, skoro kajzarjev, je naredilo most čez Kulpo, stalen, ne samo za pešpot, ampak za silo tudi za vojnjo. Vlada je bila za vse prošnje gluha. Pa hajdi, in napravili so sami. To je slojal Pomagal si sam in pomagal ti bo Bog. — Lepo se je izvršil sprejem presvetlega knezodolca ob priliki birmovanja. — V sredo 12. t. m. pa je je peš primahal iz Dolenjevasi g. poslanec Škulj in možaki so se v mraku sešli celo iz hribov, da čujejo, kak boj bijejo naši poslanci v Belgradu proti samopašnim radikalom in zapuščeni od slavnega Radića. Prepričali smo se, kako prazno je govorjenje, da poslanci ne storé nič, češ, da ji mje malo mar skrb za nas da so le izvoljeni.

JANČE.

V nedeljo, dne 16. t. m., smo imeli dva prav zanimiva govora; prvi o evharističnem kongresu v Zagrebu, katerega nam je prav temeljito orisal g. de Cecco, trgovec na Predjamskem. Poudarjal je posebno posamezne odlomke iz cerkvenih govorov na kongresu, ki naj bi se kolikor moč tudi med nami udeleževali. Le škoda, da je fantov in deklet tako malo

pristostovalo temu govoru, ker posebno njim je bil namenjen.

Potem je govoril naš spoštovani g. župan Gole, pobijal posebno laži, katere so se pogosto širile o namenu zadnjega katoliškega shoda v Ljubljani, da je katoliški shod prodal Slovenijo, da je kuluk potrdil, da bo vojsko napravil itd. (Kje pa se dobio taki tepci, ki to govore in verjamejo? Ur) Dalje nam je še na kratko obrazložil trenutni politični položaj, kateri je pa vedno bolj žalosten in krut; samo to nas tolaži: ni stvari na zemlji, ki bi bila neminljiva, pa tudi samostojno-liberalni centralizem bo minljiv.

IZ AMBRUSA.

Dne 20. septembra je volk (ali jih je več se ne ve) umoril 4 ovce in 2 koze, od teh je eno požrl. V noči od 22. do 23. septembra je za zopet zaklal 5 koz, 1 pa močno ranil. Lovci ga pridno zasledujejo. Stari časi se vračajo. Včasih so nam stari pripovedovali o volkovih, zdele so se nam kakor bajke, sedaj pa vidimo sami kako volk davi in kolje. Kje je pa politična oblast, da ga vpraša čema kncesijo za to obrt?

SKOCIJAN PRI MOKRONOGU.

Dne 15. septembra t. l. se je vršil blagoslov novega mostu v Mršiči vasi. Blagoslov je izvršil ob veliki udeležbi ljudstva g. župnik J. Anžič. Most, ki je bil silno potreben, so zgradili vaščani sami. Da bi vsaj deloma pokrili velikanske stroške, so priredili na dan blagoslova javno veselico, ki se je v gmotnem oziru dobro obnesla, vendar pa ostane velik del dolga nepokrit. Vsem, ki so kakorkoli pripomogli k zgradbi mostu, najlepša zahvala. — V noči od 19. na 20. t. m. je tresnilo v gospodarsko poslopje Janeza Ržen na Jeperjeku št. 4. Ogenj je uničil troje gospodarskih poslopj. Ker se je ogenj bliskovito hitro razširil, niso mogli rešiti niti živine; zgorelo je pet govedi in 14 prašičev, vse poljsko orodje in nekaj žita. Škoda je ogromna, zavarovalnina malenkostna. Okoličani, priskočite na pomoč!

IZ POLJA PRI VODICAH.

Dne 16. septembra tretjo nedeljo t. m. je bilo tukaj blagoslovljenje novega gasilnega doma. Okoli doma so bili postavljeni mlaji z zastavami, dom sam pa je bil okrašen z veščicami. Blagoslovljenje je izvršil vodniški službi božji domači preč. župnik vodiški Peter Janc. Pri tem je imel spodbuden in poudčen nagovor ter se je izkazal tudi dejansko velikega dobrotnika našega novega gasilnega doma, za kar mu tu vsi Poljci brez izjeme očitno izrekamo prisrčno zahvalo. — Potem je bila tombola, ki se je tudi prav dobro obnesla. Mnogoštevilno občinstvo je kratkočasila vrlo izvežbana vodiška godba. Tako se je blagoslovljenje lepo izvršilo v popolno zadovoljnost navzočega občinstva — brez običajnega plesa. Iz tega se lahko razvidi, da ples pri takih svečanostih ni neizogibno potreben in je tudi redkokdaj brez nerada ali celo izgreda. Veseli smo zdaj Poljci gasilnega doma, ki je za slučaj kakde nesreče, bodisi vsled treka ali strele, ali pa iz kakega drugega vzroka tako nujno potreben. — Bog pa in sveti Florijan naj nas varujeta ognja, ne le časnega, marveč še bolj večnega.

Listek.

Cerkovnik Rok.

(Z naših gor. — Spisal Pavel Perko.)

(Dalje.)

V.

Rotija je res prišla. Polona je je pripeljala drugi dan vsa vesela in hvaležna:

»Dobro delo si storil meni in otroku. Meni, saj veš kako mi je. Mož pijance, otroci pa: Daj, daj! Ti moj Bog, to je zakonski stan! In za dekle

bo tudi bolje tako. Saj ne rečem: mene uboga, meni ne odgovarja. Ampak z drugimi otroci se tepe in prepira. Je že tako na vasi, kjer je polno otrok. Tukaj bo pa kar nalašč zanjo, ker bo sama.«

Posebno priporočilo to ni bilo. Vendar — je dejal Rok — za koze bo le dobra in, Polona je tudi reval: Vsaj do sv. Jakoba naj se poizkusi!

In res: dekletce je bilo brihtno in je takoj razumelo, kaj bo pri hiši. Najprej se je lotilo bleva in koz. Mlesti je znala kakor odrasčena. Gnoj in navlako je odstranila vsaki dan sproti; tako da je bil hlev čeden kot drugod srednje snažna kmečka izba. Po grmovju okrog bajte je nasukala perja za koze. Če je bilo lepo vreme, jih je gonila tja po rebrji, kjer je rastle pritlikovje. Koze so se je nszadnje privadile, da so šle za njo kakor gre pes ali maček za človekom... Tudi kuhala je vsaj navadne jedi. In drv je nanosila in vode — vse sama.

»Kaj pa péka?«

»Še ne znam. A mati bo prišla in me bo naučila.«

Res dekletce je bilo pogumno, ročno in pripravno za vsako delo. Majhno sicer, ker poznalo se ji je že, da bo grbavo; vendar je bilo živahno in veselo kot popolnoma zdrav otrok. Gozd je oživel in vsa okolica, ko je hodila okrog kože in venomer pelo ali se pogovarjalo s kozami. Pletlo je nogovico med tem ko so se koze pasle po hosti, in zraven je izklepetalo in povedalo vse kakor je vedelo in znalo. Roku je bilo v kratek čas in dejal si je: »Prav je, da sem vzel otroka. Če mi res priobljubijo pri buri, lahko se bodeva živila. Razposajenosti se bo pa otrok počasi odvadil.«

»Jaz bom govorila s gospodom Matevžem in mu bom rekla, da vam morajo zvišati biro,« je rekla enkrat kar tako vmes. Rok se je čudil, kako da otrok ve o njegovi buri.

»Kakšno biro? Kaj ti veš, kakšno biro imam?«

»Dobro vem. Pol mernika ajde od grunta; od bajtarja pa hlebkce — pa majhne!«

»Kdo ti je povedal?«

»Mati. Mi je rekla mati; ker me ima gospod Matevž rad, naj ga prosim, da boste dobivali večjo biro. In jaz ga bom prosila.«

»Ne smeš.«

»Če me pa ima gospod Matevž rad...«

»Kako da te ima rad?«

»Ma pa ima! V šoli sva se stegli z Karolino iz Cebrač, isto Maticovo, ki je Matic za cerkovnika. Jav sem rekla: Če bodo vam zvišali biro, našemu stricu pa morajo tudi! Ona pa je rekla: Tvoj stric je sam in pa grbast. Jaz sem rekla: »Kaj je pa tebi mar, če je grbast! Ona je rekla: Saj si ti tudi. In jaz sem jo sunila v nos, da ti je kri tekla... Takrat je stopil v sobo gospod Matevž.«

»In kaj je rekel gospod Matevž?«

»Vprašal je kako je bilo in zame se je potegnul. Je rekel, da se ne sme nikomur očitati, če je grbast, ker Bog tako da. Meni pa je rekel, da ne smem v nos suvati.«

»Prav je rekel!«

Ah ta otrok! Zvrgel se je po Poloni. Vse ve, vse si upa! Celo gospoda Matevža se ne boji...

»Zdaj bom pa šla enkrat k gospodu Matevžu in mu bom povedala, da sedaj nikogar ne sujem v nos, ker ga ne morem, ker sem na Gaberški gori.«

»Bog varuj da bi šla!«

»Mati je pa rekla, da naj grem.«

»Če je tudi rekel! Zdaj moraš mene ubogati.«

»Pa ne bom šla... Pa saj bo gospod Matevž sam prišel o sv. Jakobu! Tam na poti ga bom počakala in — Ke, Kešca! Kešu, Kuš! Su, su, su!«

In skočila je po hosti, da pomiri mlada dva, ki sta se obdelavala z rožički. —

Ta otrok! Zameril bi mu, a mu ne more, ker če ga pogleda, se mu zasmili, češ: »Živel boš vse svoje dni, pa to je dobro, da ti je dal Bog veselo srce!«

Polona je tiste dni večkrat pritekla, da je dekletu pokazala pri kuhi in pri péki. Vselej je prinesla tudi kaj novic o tem, kaj ljudje pravijo o buri. Vse da kaže dobro. Ljudje se ne bodo ustavočili. Gospod Jernej naj pokliče može v župnišče, ljali. Gospod Jernej in pravično razdeli. Ker toliko kot Cebračani in Voljčani si upajo tudi Gaberci...

»Za sv. Jakoba bo treba cerkev posebno lepo osnažiti,« je svetovala Polona.

»To pa da.«

»In tudi zakristijol!«

»Tisto pa še nič ne obljubim, ker ne vem kako bo kaj gospod Matevž...«

»Pa vendar! Ne bodi trmast! Ali meniš, da bo gospod Matevž pustil, da se boš norčeval iz njega?«

»Kdo se neki norčuje? Ali sem kaj rekel?«

»Jaz pravim, da si je treba pridobiti gospoda Matevža, potem bo šlo vse gladko in dobro.«

»Jaz pa pravim, da gospoda Jerneja.«

»Niš ne rečem. Vendar... Pa kaj ti bom pravila!«

Tiste dni pred sv. Jakobom je ostala Polona po cele dni: zavoljo snaženja. Prte in pregrinjala je vse lepo oprala in zlikala. Tudi rutice in mašna perilo: vse je moralo biti belo kakor sneg. Zadnji dan je bilo treba poribati in pomesti vso cerkev, izprašiti altarje in vence, izbristati podobe, klopi, omare. Kaj je tega od Marijinega Obiskovanja pa do sv. Jakoba, in vendar — koliko se nabere prahu in mesnaga! Mislil si, da nisi mogel bolje osnažiti, kot si; a danes vzameš v roko, odrgneš in otereš z curjono in — svetnikova obleka se ti nanovo posveti... In še to in onol! Venec ob okvirju sv. Jakoba — kaj let je že tega, kar ga je bila napravila Dobenska Maruša! Izprašiš ga, liste poravnaj, nanovo ga pripeš — in ta ali oni bo vprašal: »Ali je nov?«

Vse to šla delala Rok in Polona. Rotija pa je tekala od studenca do cerkve in od cerkve zopet do studenca, nosila vodo v ročni posodi, ožemala curjono in podajala Poloni, kar je potrebovala.

Kako hitro je mineval dan. Polona je dobila komaj časa, da je skuhala; Rotija pa, da je nakrmila koze.

Proti večeru, ko je bila posnažena vsa cerkev in tudi zakristija, je prišel Veršaj. Kot ključar je pač hotel pogledati kako in kaj... No, naj le pogleda!

Cerkovnik Rok je stal v tronu sv. Jakoba in pribijal venec okrog okvirja. Morebiti ga je bilo res smešno videti, malega grbastega Roka, prepasane visoko gori do pod vrata, poleg ogromne postave sv. Jakoba...

Veršaj se je ponorčeval:

»Glej, glej! Sem mislil, da je sv. Jakob oživel.«

»Zakaj bi oživel —?«

»Ker se nekaj giblje in gonazi gori okrog sv. Jakoba, he!«

»Oživel ni, ga je zavrnil Rok, ki je vedel, da norčevanje leti na njegovo majhno postavo. »Kaj bo oživel? Ampak Rok in sv. Jakob morata biti skupaj, ker se to spodobi. Saj tudi v pratiki nista daleč narazen.«

S tem je Rok prisekal Veršaja ošabnega, da bo vedel, da bosta Rok in sv. Jakob tudi še nadalje skupaj, četudi bi Veršaj rašji videl, da bi ne bila...

»Ali si bil res pri gospodu Jerneju in da si odpovedaval?« je zategaval Veršaj.

»Bil sem, bil! In mislil sem odpovedati, to je res. Pa gospod Jernej je rekel, da naj ostanem in sem dejal: Do sv. Jakoba ostanem.«

»Kaj pa potem?«

»Potem se bo že še videlo.«

»Biro pravijo da bi ti zvišali.«

»Saj mislim da to tudi zaslužim.«

»Ne rečem da ne. Ampak juternico boš pa že moral zvoniti kot je po drugod zvonil; če ne, Poljanci pravijo: Vi Gaberci, zaspanci ne marate, da bi vas kdo iz spanja budil; zato vam pa juternice ne zvonil...«

»No, ta je pa bosat!« se je zasmejala Polona. Malo greh se ji je zdelo, da se v cerkvi smeje, pa vendar! Kje neki je Veršaj pobral to svojo modrost? In kdo je še kedaj kaj takega rekel?

Veršaj je šel moško po cerkvi gor in dol, pogledal, potipal tu in tam, prikimal ali pa mrmral... Potem je izvlekel iz žepa mero in začel meriti cerkev podolgem in pošez. Štel in računal je na prste, hodil je od altarja do vrat, pregledal in premeril vse kote in zopet računal. Potem je odšel v zakristijo in od tam na presto.

»Kaj hudnika, ali mu sedaj tudi cerkev ni več všeč? Pa je ne misli podreti in potem novo zidati? Pa od kedaj so še liberalci cerkve zidali? Podirali ja, zidali net!«

(Dalje prth.)

Kdor ve kje se nahaja deček Stanko Matelič, rojen 30. sept. 1907 na Ravneh pri Livku, Primorsko, je vljudno proščen, da to takoj naznani kuracjskemu uradu Livek pri Kobariču. Deček je bolj majhne postave, nosi rujave hlače, črnosiv jopič in rujav klobuk. Od doma je šel v sredo 8. avgusta. S seboj je vzel črnega psa, ki ima belo liso na čelu in okoli vratu.

oroč. prstani
Double verižice
Sienske ure
Budilke
Ženske ure
Uhani

Najstarejša trgovska ur., zlatnina in
srebrnina **F. ČUDEN**
LJUBLJANA 22, Pre. arnova 1

bronaste zvonove

vilva najceneje in z dobavnim rokom od 3 do 5 mesecev

Zvonarna in livarna,
St. Vid nad Ljubljano.

Polhove kože

in KOŽE VSEH DIVJIH ŽIVALI v mali in veliki
množini kupuje skozi celo leto D. ZDRAVIČ,
trgovec z usnjem, Ljubljana, Sv. Florijana ul. 9.

Telefon
436

Telefon
436

TOVARNA KANDITO
Fr. Rozman

Aleksandrova cesta 57

pri oroča vse vrste kanditov (bon-
bonov) po najnižjih tovarnih cenah.
ZAHTEVAJTE CENIK!

Izurjenega, poštenega žagarja

SPREJMEM. Plača dobra. Delo trajno. Nastop
takoj. — IVAN PAPLER, Zgornja Besnica št. 47,
pošta Kranj. 5712

Nov vinski sod vseb. 2520 l iz debelega
hrast. lesa, močno ko-
van, ovinjen z belim vinom, rabljen pred kratkim
časom, proda trgovina RUPAR, Ljubljana, Trža-
ška cesta št. 11, za 3000 Din. 5777

Preselitev trgovine!

Naznanjamo uljudno, da smo preselili svojo trgovino z železnino
s 25. julijem t. l. od Cankarjevega nabrežja števil. 1 v svojo lastno hišo v

Stritarjevo ulico števil. 7.

kjer bomo trgovino znatno razširili.

Prosimo sodobno za nadaljno naklonjenost, ter zagotovimo cenje
nim odjemalcem najboljšo postrežbo. Z odličnim spoštovanjem

Breznik & Fritsch, trgovina z železnino

SINGER šivalni
stroji

Na celem svetu znani kot najboljši.

Podružnice in zastopstva v vseh mestih.

LJUBLJANA, Šelenburgova ulica 3. — Centrala za državo S. H. S.
Zagreb, Marulićeva ulica 5, II. kat.

Ljudska posojilnica v Ljubljani

(v lastni hiši tik za frančiškansko cerkvijo)

obrestuje vloge brez odbitka po

5%

Stanje hranilnih vlog nad 120,000.000.— kron.

Stanje rezervnih zakladov nad 1,100.000.— kron.